

ПРОТОКОЛ
№68
гр. Дряново, 30.04.2019 год.

ОТНОСНО: 6. Приемане на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Дряново 2019-2020 година (вх.№0700-35/22.04.2019г)

Вносител: инж. Мирослав Семов – кмет на Община Дряново.

.....
РЕШЕНИЕ №591

На основание чл.21 ал.1 т.12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, във връзка с чл.197 ал.1 и ал.2 от Закона за предучилищното и училищното образование, Общински съвет – Дряново приема Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Дряново 2019-2020г.

.....
ГЕОРГИ КАЗАКОВ /п/

Председател на Общински съвет – Дряново

ПРЕСЛАВА ДЕМИРЕВА /п/

*Зам.председател
на Общински съвет – Дряново*

ЦВЕТАН ЙОРДАНОВ /п/

*Зам.председател
на Общински съвет – Дряново*

Водил протокола: /п/

Радослава Вълкова

Ст. експерт при ОБС-Дряново в дирекция АПИОВО

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО
РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
В ОБЩИНА ДРЯНОВО
(2019 – 2020 г.)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 Нормативни основания.

Настоящата Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Дряново е разработена в изпълнение на разпоредбата на **чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование** (обн. ДВ бр. 79 от 13.10.2015 г., изм. бр.108 от 29.12.2018 г. в сила от 1.01.2019 г., бр. 24 от 22.03.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.) (**ЗПУО**) и **чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование** (приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г., изм. и доп., бр. 105 от 18.12.2018 г., в сила от 18.12.2018 г.)

В основата на Общинската стратегия стои **Анализа на Община Дряново за потребностите от подкрепа по чл. 196, ал. 3 от ЗПУО и Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците /2019-2020/,** приета на заседание на **Областен съвет за развитие /Решение 1/08.04.2019 г./.**

Стратегията е насочена към реализиране на политики и мерки, които осигуряват правото на достъп до качествено образование, удовлетворяване на образователните потребности и развитието на способностите на всяко дете и ученик. Изработена е в съответствие с набелязаните цели, приоритети и мерки за подобряване на достъпа и качеството на предучилищното и училищното образование, заложи в международни и национални документи:

- ✓ Закон за предучилищното и училищното образование;
- ✓ Наредба за приобщаващо образование;
- ✓ Закон за закрила на детето
- ✓ Национална стратегия за детето 2008 – 2018 г.
- ✓ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013 – 2020 г.
- ✓ Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства 2015 – 2020 г.
- ✓ Рамка за действие „Образование 2030”: Към приобщаващо и равноправно качествено образование и учене през целия живот за всички.
- ✓ Конвенция на ООН за правата на детето (1989) и др.

Приоритет при политиките, свързани с приобщаващото образование е стремежът към премахване на всички форми на изолация в образованието и осигуряване на подкрепа и удовлетворяване на индивидуалните потребности на всички участници в образователно-възпитателния процес.

Стратегията включва и описание на предизвикателствата, направени въз основа на изводите от Анализа, стратегическите и оперативни цели, необходимите мерки и дейности в областта на подкрепата за реализиране на поставените цели.

1.2 Общи цели за подкрепата за личностно развитие (ПЛР), съгласно Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващо образование.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (обща и допълнителна), която институциите (детските градини, училищата, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена) в системата на предучилищното и училищното образование (СПУО) осигуряват, е неразделна част от самостоятелно разработени и прилагани цялостни политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат, което изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;

- утвърждаване на позитивна дисциплина, основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях

- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности в Областната стратегия за личностно развитие на децата и учениците.

Съгласно чл. 176 на Закона за предучилищното и училищно образование (ЗПУО) подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици и цели да осигури:

- съответствие с индивидуалните им потребности
- подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им;
- осъществяване на подкрепата за детето и ученика най-близко до мястото, където живее и учи.

В съответствие с чл. 174, ал.1 от ЗПУО осигуряването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в СПУО трябва да се осъществява съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Според чл. 176, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 2 от *Наредбата за приобщаващото образование*, подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Редът за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа се урежда с *Наредбата за приобщаващото образование*.

Съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от ЗПУО, получаването на обща и допълнителна подкрепа е право на детето и ученика.

Чл. 177, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 от *Наредбата за приобщаващото образование* определят два вида подкрепа за личностно развитие – обща и допълнителна.

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	Допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от ЗПУО
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите.
<ol style="list-style-type: none"> 1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; 2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; 3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини); 4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; 5. консултации по учебни предмети; 6. кариерно ориентиране на учениците; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. работа с дете и ученик по конкретен случай; 2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; 3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; 4. предоставяне на обучение по специалните

<p>7. занимания по интереси;</p> <p>8. библиотечно-информационно обслужване;</p> <p>9. грижа за здравето;</p> <p>10. осигуряване на общезитие;</p> <p>11. поощряване с морални и материални награди;</p> <p>12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;</p> <p>13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;</p> <p>14. логопедична работа.</p>	<p>учебни предмети за ученици със сензорни увреждания;</p> <p>5. ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности.</p> <p>Съгласно чл. 81 от <i>Наредба за приобщаващо образование</i>, допълнителната подкрепа е:</p> <ul style="list-style-type: none"> – краткосрочна (минимум 1 учебна година, максимум – до края на етап на обучение) – дългосрочна – повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение.
---	---

Основен принцип на *Закона за предучилищното и училищното образование* е подкрепата за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи. Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигуряват в детските градини и училищата, а в случаите по чл. 111, ал. 1, т. 1 от *ЗПУО* – в домашни или болнични условия.

2. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ГОТОВНОСТТА НА ОБЩИНАТА И НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

В Анализа са разгледани ключовите фактори и елементи от предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и изводите за основната насока за бъдещи действия, които следват от силните и слаби страни на настоящата ситуация.

2.1 Състояние на общинската мрежа от образователни институции за учебната 2018/19 г.

Образователната структура на територията на Община Дряново се състои от 2 общински училища – Средно училище „Максим Райкович“ и Професионална гимназия по икономика „Рачо Стоянов“, Детска градина „Детелина“ с 3 бази - 2 в общинския център и 1 – в с. Царева ливада.

На територията на Община Дряново няма наличие на Центрове за подкрепа за личностно развитие или специализирани обслужващи звена по ЗПУО, като най-близък е Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование – Габрово /РЦППО/.

ИЗВОД: Поради липсата на територията на Общината на център за ресурсно подпомагане и при установяване на потребност от такава подкрепа, грижата на децата и учениците се възлага на Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование - Габрово. РЦ - Габрово подпомага успешното интегриране на децата и учениците със специални образователни потребности в общообразователна среда, като осъществява дейността си чрез екип от специалисти, в който се включват ресурсни учители, психолози, учители на деца с езиково-говорни нарушения, слухово-речев рехабилитатор. Специалистите, които работят в Центъра са полезни за предлагането на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в училищата и детските градини и да компенсират недостига на специалисти в тях.

2.2 Състав и особености на групата на децата и ученици със специални образователни потребности (СОП).

Данните в този раздел са според Националната електронна информационна система за предучилищното и училищно образование (НЕИСПУО) или предоставени от училищата.

община	бр. училища	общ брой ученици към 30.11.2018 г.	от тях: бр. ученици със СОП	бр. детски градини	бр. деца	от тях: бр. деца със СОП	общ брой деца и ученици със СОП
Дряново	2	541	24	1	189	1	25
			-				
Общо:	2	541	24	1	189	1	25

Процентът учениците със СОП в СУ „Максим Райкович“ е 5.15 %.

В училището обучението на учениците със специални образователни потребности се подпомага от ресурсен учител, съобразно потребностите им. Броят на ресурсните учители се определя от броя на децата и учениците със СОП, от вида на подкрепата и от броя часове за ресурсно подпомагане. В Община Дряново подкрепящо обучение се предоставя от 2-ма ресурсни учители и един логопед от РЦППШО – Габрово /Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование/. За всяко дете се изготвят индивидуален учебен план и програма от екипа от специалисти, който работи с детето. В изготвянето на плановете документи взимат участие и родителите на децата със СОП. В резултат на ресурсното подпомагане в Община Дряново децата се интегрират успешно в училищната среда, наблюдава се двустранна интеграция – децата със специални образователни потребности приемат и са добре приети от останалите ученици. Всяка година, дряновските ученици, получаващи ресурсна подкрепа, участват и се представят успешно в различни регионални и национални конкурси и състезания.

Работата с децата и учениците със специални образователни потребности се организира в училищата и детската градина - там където са, в тяхната образователна среда.

Позитивната социална подкрепяща среда в детската градина е модел за социализация на децата със специални образователни потребности, за прилагане на педагогически технологии и екипна дейност на учители, родители .

Здравното обслужване на децата и учениците е организирано чрез медицински лица и медицински кабинети.

Образователните институции, в които има деца и ученици със СОП в най-голяма степен са ангажирани с реформата на приобщаващото образование към настоящия момент. Тези образователни институции са изправени пред предизвикателството да осмислят, да се подготвят и да приложат новата нормативна уредба за допълнителната подкрепа на децата и учениците със СОП. Предизвикателството за децентрализиране и индивидуализиране на грижата за децата и учениците със СОП има различни измерения за всяка от тези институции. Те биха могли самостоятелно да поддържат норма за преподавателска заетост на един ресурсен учител. Те ще се нуждаят от специалисти от РЦППШО – Габрово.

В случай, че тези училища успешно се справят с прехода към децентрализирано обезпечаване на ресурсно подпомагане, за учениците ще бъде постигнат значителен прелом в новата политика.

ЗПУО и Наредбата за приобщаващо образование регламентира екипна работа за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на личностното развитие чрез създаване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата и учениците.

Общата и допълнителната подкрепа се осигуряват в детските градини и в училищата.

При обучение в индивидуална форма - домашни или в болнични условия. Също така все още определен брой деца с увреждания не получават образование или се обучават в домовете си чрез индивидуална форма на обучение. Те са лишени от възможността да общуват със своите връстници и да бъдат самостоятелни и равнопоставени. В резултат на това голяма част от техните възможности и социалните им умения остават недостатъчно развити. Това води до трайна социална изолация и неумение за справяне с житейски ситуации.

Работа с родителите - родителите на деца с увреждания, включени в интегрираното обучение, имат сериозен дефицит на информираност по отношение на правата, отговорностите, начините на взаимодействие с образователните институции и отделните специалисти. В детските градини и училищата на територията на Община Дряново започна да се работи за преодоляване на тези проблеми. С цел да се подпомогнат родителите на децата и учениците със СОП, се провеждат индивидуални срещи с тях, за да бъдат запознати със спецификата на заболяването. Предвидени са обучения през учебната година, на които родителите ще бъдат информирани как да прилагат различни техники и методи на работа с децата си. Ще бъдат мотивирани да използват различни видове терапии – фамилна, арттерапия, музикотерапия, водна рехабилитация и др. При нужда сформиранията група ще бъде разделена на 2 подгрупи, според сходството на заболяване на децата.

Работа с обществеността - има неразбиране на проблемите на децата и учениците със СОП, поради ниската обществена информираност за същността на приобщаващото образование. С цел преодоляване на този проблем ще се провеждат различни тематични родителски срещи в класовете, в които има деца със СОП на тема: „Да бъдем толерантни към децата със специални образователни потребности“. Ще се проведат и обучения и презентации, организирани от училищния психолог на СУ „Максим Райкович“ в Часа на класа на тема: „В моя клас има дете със СОП“, информационни срещи за спецификата на заболяванията аутизъм и синдром на Даун. Периодично публикуване на информация в общинския информационен бюлетин „Промяна“ за спецификите на приобщаващото образование и за деца със специални потребности.

Дейности за изява на децата и учениците - приобщаване към изявите на децата в детските градини и училища - участие в празници, изложби, спортни прояви и др.

Приобщаващото и интегрирано образование имат широки социални измерения, затова са необходими не само мерки в образованието, но и единодействие на всички страни: ресурсни и общообразователни учители, родители, общественост и институции. Равният достъп означава достъп до качествено образование на всички деца. Това не означава еднаква грижа спрямо всички деца, а диференциране на грижата спрямо техните различни потребности.

ИЗВОД: Ученици със специални образователни потребности, които се нуждаят от допълнителна подкрепа за личностно развитие, разнообразна по своя състав и особености. Това изисква много конкретен подход при планиране на необходимите ресурси и прилагане на институционалните практики към индивидуализирана грижа, както и гъвкави решения на място и в сътрудничество с другите институции.

2.3 Обезпеченост на образователната система със специалисти.

Осигуряване на специалисти - много учители не са преминали обучение за работа с деца със СОП. Необходимо е повече учители да преминават такова обучение, както и непрекъснатата квалификация, свързана с новостите при обучението на деца със СОП. Специалистите от Регионален център за приобщаващо образование – Габрово подпомагат обучението на децата и учениците със специални образователни

потребности. В някои случаи учителите по общообразователни дисциплини смятат, че детето със СОП е единствено и само ангажимент на ресурсния учител.

Анализът на компетентностите на педагогическите кадри за работа с деца и ученици с изявиени дарби, със СОП, с проблемно поведение и в риск показва, че въпреки предоставените разнообразни възможности на национално, регионално и институционално ниво за обучение и придобиване на компетентности, се наблюдават дефицити в квалификацията на учителите. По данни на образователните институции, над 50% от педагогическите специалисти в общината имат необходимост от въвеждаща и поддържаща квалификация за работа с надарени деца, както и за работа с деца с проблемно поведение. В детската градина все още няма практика за назначаване на такива специалисти, поради недостиг на бюджетни средства.

ИЗВОД: Въпреки системната квалификация на работещите в Регионален център за подкрепа за приобщаващо образование – Габрово, има съществена неподготвеност на системата като цяло, за качествено прилагане на новата нормативна уредба за приобщаващото образование. Не е достатъчен броят на назначените в училищата и детските градини педагогически съветници и психолози. Това означава, че функциите на тези специалисти се изпълняват от други членове на педагогическите колективи, без да имат подготовка и време за това. Все още не е достатъчен обхватът и задълбочеността на квалификацията на учителите в училищата и детските градини и няма критична маса на промяна в нагласите на учителите да припознават като свое професионално поле и работата с деца и ученици със СОП, дори и те да са малка част от учениците, с които работят.

2.4 Материалните условия в институциите по отношение на обучението на ученици със специални образователни потребности.

В СУ „М. Райкович“ има обособен кабинет за ресурсно подпомагане, оборудван с компютри, нагледни средства, учебни помагала и дидактични материали, също и кабинет за психолога. Кабинетът на училищния психолог е оборудван с необходимите материални ресурси, за да посрещне нуждите от консултиране и индивидуална работа на децата със СОП.

ДГ „Детелина“ няма кабинет за ресурсно подпомагане, но разполага с кабинет за индивидуална работа с децата, в който ресурсният учител може да организира работата си съобразно индивидуалните образователни потребности на децата със СОП.

Проблеми, свързани с осигуряването на подходяща подкрепяща среда:

- Сградите на детските градини не разполагат с рампа, сградите на училищата и детските градини не разполагат и с асансьор, неприспособени са стълбищата и сервизните помещения за децата с увреждания;
- Липсват оборудвани методични кабинети в детските градини и средните училища.
- Липсват учебници и помагала, които да отговарят на потребностите на децата, което ограничава достъпа им до учебното съдържание.

ИЗВОД: Поставено е начало на изграждане на материална база в детските градини и училищата, но тя все още не е достатъчна за качествено обучение на деца и ученици със специални образователни потребности. Сегашното състояние е резултат повече от пригаждане на помещения и опити за частично решаване на проблемите, според наличните ограничени финансови ресурси. Необходими са концентрирани целеви средства и планирани действия за привеждането на материалните условия в съответствие с нормативните изисквания.

2.5 Кариерното ориентиране на учениците.

По отношение кариерното ориентиране като цяло стремежа на всички образователни институции е да се реализират дейности в тази сфера. В дейностите по кариерно ориентиране се включват различни институции, фирми, администрация и др. Кариерното ориентиране навлиза като задължително в училищното образование. Методиката на МОН за кариерно ориентиране „Програма за кариерно ориентиране на ниво училище“ е разработена за всички образователни етапи и е съобразена с възрастовите особености на учениците и необходимостта от кариерно ориентиране във всеки от тях. Тя елиминира опасността от стихийност при провеждането на дейностите по кариерно ориентиране на учениците, тъй като е един цялостен инструмент предлагащ последователност и системен подход.

В училищата се провеждат индивидуални или групови консултации за кариерно ориентиране с желасщите ученици, като общият брой обхванати ученици се запазва висок. Приоритетно се работи с учениците в 4-7 и 12 клас, тъй като на тях им предстои преход в по-горна образователна степен или излизане на пазара на труда.

Кариерното консултиране и ориентиране на учениците от Община Дряново с оглед подпомагането им в самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда, се осъществява от училищния психолог. Заложени се следните дейности: проучване на професионалните интереси и желания на учениците от 7 и 11 кл., лекции и беседи в Часа на класа по теми от професионалното ориентиране и осигуряване на методическа помощ на класните ръководители и др.

ИЗВОД: Общината и училищата следва да организират своята работа по предоставяне на кариерно консултиране на децата и учениците (като част от общата подкрепа за личностно развитие), ползвайки опыта и ресурсите, с които разполагат.

2.6 Работа с деца с изявени дарби

За израстването на децата и учениците като пълноценни граждани на съвременното общество е важно както получаване на знания и умения в съответствие с образователните стандарти, така и грижата за цялостното им личностно развитие, съобразно индивидуалните им интереси, таланти и възможности. Несъмнено ангажирането на въображението, способностите и интересите при изпълняването на различни занимания извън учебните часове, създава предпоставка за интелектуално, физическо и личностно развитие на децата и учениците. Съгласно Закона за закрила на детето дете с „изявени дарби“ е дете, което е показало трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

В Община Дряново не функционират Центрове за подкрепа за личностно развитие или специализирани обслужващи звена по ЗПУО и до този момент работата с талантливите и даровити деца в свободното им време в областта на науката, изкуството и спорта се осъществява в клубовете, кръжоците и школите в училищата, спортните клубове, читалищата. Общинската програма за закрила на детето подкрепя и подпомага изявите на даровитите деца с еднократно финансово подпомагане, като средствата са осигурени от общинския бюджет /2800 лв. за 2019 г./. Над 50 деца от общината са класирани на международни, национални, регионални и областни състезания, конкурси и олимпиади.

ИЗВОД: Дейностите на институциите, ориентирани към дарбите и интересите на децата и учениците в свободното им време, са разнообразни и имат дълги традиции. Учениците могат да избират, както между форми, предлагани в училищата, така и между предлагани от други организации и институции и по проекти. Значителен

ефект върху обхвата и разнообразието на предлаганите форми в периода на стратегията ще окажат и разкритите групи за занимания по интерес. Законът за предучилищното и училищно образование дава възможности за индивидуална подкрепа на дарбите на децата и учениците и чрез гъвкави форми на обучение във формалното образование и в свободното време.

2.7 Напускане на образователната система. Деца в риск.

Дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемно поведение на учениците се осъществява от училищния психолог в училището, както и от Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН). За целта всички образователни институции на територията на Община Дряново имат разработен „Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца жертви или в риск от насилие”.

Училищните ръководства и Община Дряново полагат усилия за ограничаване на учениците, които не посещават училище. Създадена е практика за всеки напуснал ученик директорите да подават информация до кмета на Общината и до дирекция „Социално подпомагане”. За намаляване броя на тези ученици голяма роля играят изключително добрите контакти с училищните ръководства и отдел “Закрила на детето”. Отпадналите ученици на територията на Общината са единични случаи. Индивидуализираната информация от докладите очертава следния профил за напусналите ученици:

- отпадналите са от социално слаби многодетни семейства, с нисък доход и необразованост на самите родители;
- децата често се отглеждат от други роднини;
- за втора година в същия клас;
- учениците не са били на целодневна организация на учебния ден;

Като водещи фактори за напускане на образованието в докладите са посочени:

- безотговорност на родителите, липса на средства, безработица;
- непосещаване на учебни занятия.

За решаване на проблема с пълното обхващане на децата в задължителна училищна възраст Община Дряново има изградена оптимална и гъвкава транспортна схема с наличните училищни автобуси, като е осигурено безопасното придвижване на учениците до средищното училище. В училище са осигурени необходимите условия за хранене, както на пътуващите, така и на всички учениците, включени в целодневна организация на учебния ден – помещения за столово хранене.

ИЗВОД: Институциите водят активна политика в рамките на своите правомощия за предотвратяване на напускането на училище и връщането в образователната система на напусналите ученици. В изпълнение на изискванията на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, със Заповед на Началника на РУО – Габрово са сформирани екипи за обхват. Факторите, водещи до напускане на образователната система, са идентифицирани. Необходимо е да се работи по преодоляването на проявата им за всеки конкретен случай. Високо се оценява и значението на ранното детско развитие и качествено предучилищно образование като фактор за предотвратяване на отпадането от образователната система.

Реинтегрирането в училище, без съпътстващи мерки за значителна и концентрирана обща подкрепа на ученика, ще водят до повторно и вече трайно отпадане.

3. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Ключовите предизвикателства в периода на първата Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Дряново са свързани с прехода към нова философия и организация на грижата за индивидуалните потребности на всяко дете и ученик, изразени в нова нормативна уредба. Успешното прилагане в практиката на духа, организацията и процедурите, изисквани от *Закона за предучилищното и училищно образование* и *Наредбата за приобщаващото образование* поставят следните предизвикателства:

- 3.1. Нормативните промени изискват преобразуване на институции, дава се възможност за възникване на нови институции, променят се задачите на съществуващите институции, променят се взаимоотношенията между институциите. Тези многопосочни промени следва да се осъществят по начин, който осигурява непрекъснатост на грижата за децата и учениците и институциите да получат необходимата подкрепа в преходния период.
- 3.2. Новите задачи на институциите и на педагогическите специалисти изискват нови компетентности, нов поглед на педагогическите специалисти върху собствената им работа. В училищата и детските градини са необходими и нови специалисти, с които ще се разшири и кръгът на участниците в екипната работа, която е основен подход в приобщаващото образование.
- 3.3. Реформата в предучилищното и училищно образование е свързана и с промени във финансирането на дейностите за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.
- 3.4. Осъществяването на ценностите и на организацията на приобщаващото образование изисква просветеност на родителската общност, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците, разбиране за отговорностите на всички и за необходимата толерантност и търпимост.

4. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Отделните принципи при изпълнението на стратегията са свързани помежду си и взаимно се допълват.

- ✓ **Принцип на законосъобразност** – осигурява спазване на законите и подзаконови регламенти и ратифицирани документи по спазването на правата на децата и учениците, приобщаването им и осигуряване на подкрепа за личностното им развитие.
- ✓ **Принцип на целенасоченост** – свързва се с ясно и точно дефиниране на целите и установяване на взаимовръзки между тях за ефективно изпълнение на стратегията.
- ✓ **Принцип на партньорство и екипност** – основава се на възможно най-широко участие на всички институции на регионално ниво за ефективно изпълнение на стратегията и планираните в нея цели, приоритети и мерки.
- ✓ **Принцип на концентрация и допълняемост** – предоставя възможност за съсредоточаване на усилията на всички контактни групи на училищните организации с конкретни дейности по удовлетворяване и развитие на способностите и потребностите на децата и учениците.
- ✓ **Принцип за отвореност и включване на заинтересованите страни** – показва отношението към родителите и широката общественост.

✓ **Принцип за гъвкавост и адаптивност** – предоставя възможност за приспособяване и актуализиране на мерките за подкрепа към различни субекти и обекти.

✓ **Принцип за прозрачност и публичност** – свързва се с информиране на всички заинтересовани лица за резултатите от осъществената личностна подкрепа на децата и учениците.

5. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Специфични цели, мерки, дейности и индикатори за изпълнение на стратегията за осигуряване на подкрепа на личностното развитие на децата и учениците за периода 2019-2020 г.

Стратегическа цел 1: Формиране на приобщаваща образователна среда, която премахва пречките пред ученето и създава възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота в общността.

Приоритет 1. Въвеждане и утвърждаване на ценностите на личностното развитие и приобщаващото образование за обучение и възпитание на личности с индивидуален напредък и успехи.

Специфична цел	Мярка	Дейност	Индикатор за изпълнение на дейността
1. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа.	1. Осигуряване на качествено и задълбочено оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците и разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа.	1.1 Изпълнение на нормативно определените практики за екипна работа на учителите съгласно чл. 16 от Наредбата за приобщаващото образование за разпознаване на обучителни трудности у децата и учениците.	- Брой дейности за обща подкрепа: обмен на информация, добри педагогически практики, преглед и обсъждане на информацията и набелязване на конкретни мерки. - Брой извършени оценки от мобилната група към РЦППО
		1.2 Ранно оценяване (скрининг) от педагогическите специалисти в детската градина на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца.	- Брой извършени оценки(скрининг) , брой идентифицирани деца с риск от обучителни трудности и нуждата от оценка на потребностите за допълнителна подкрепа
		1.3 Извършване на оценка на риска от обучителни	- Брой извършени оценки на риска от обучителни

		затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище, като се отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие (чл. 10 от Наредбата за приобщаващото образование).	затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст.
	2. Ранна оценка на дарби при децата и учениците.	2.1 Създаване на екипи за оценка на деца и ученици с изявени дарби.	- Брой екипи за оценка на деца и ученици с изявени дарби.
	3. Създаване на информационна система за идентифицираните групи деца и ученици, за които е необходима подкрепа.	3.1 Изготвяне на регистри, съдържащи данни за установените групи деца.	- Брой на даровитите деца и учениците постигнали високи резултати на национално и международно ниво. - Брой деца и ученици, които имат необходимост от допълнителна подкрепа
	4. Организиране на занимания по интереси в училищата и детските градини чрез различни организационни педагогически форми – клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор и др.	4.1 Разкриване на групи към училищата и детската градина за занимания по интереси	- Брой училища и детски градини с организирани занимания по интереси и брой включени деца.
2. Разработване и прилагане на политики за подкрепа за личностно развитие на децата и	5. Разработване на програми/проекти или актуализиране на съществуващи такива.	5.1 Разработване и прилагане на проекти и програми за: - адаптиране на децата и учениците към училищната	- Брой реализирани програми и проекти.

учениците.
Прилагането на активни политики за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните оперативни програми на Европейския съюз, както и чрез други фондове и програми, осигуряващи допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху местната общност за прилагане на иновационни методи, технологии и форми за подпомагане на личностното развитие на различните групи деца и ученици.

среда и осъществяване на превенция на евентуални бариери пред приобщаването и реално предоставяне на равни възможности за достъп на децата и учениците;
-за ефективно развитие на индивидуалните способности и удовлетворяване на потребностите на децата и учениците с изявени дарби.
5.2 Разработване и реализиране на проекти за участие в европейски и/или национални програми за по-ефективно реализиране на дейностите по подпомагане на личностното развитие на различните групи деца и ученици.
5.3 Разработване и изпълнение на проекти, свързани с подобряване на достъпността на детските градини и училища.

-Брой детски градини и училища с участие в европейски и/или национални програми.
- Брой включени деца и ученици.

-Брой детски градини и училища с подобрена достъпна архитектурна среда.

Приоритет 2. Осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и ученик и на разнообразието от потребности.

Специфична цел	Мярка	Дейност	Индикатор за изпълнение на дейността
1. Прилагане на ефективни стратегии, подходи, методи, форми и средства за осигуряване на обща подкрепа, насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик.	1. Развитие на заложите и удовлетворяване на потребностите на надарените деца.	1.1. Разработване и прилагане на индивидуални учебни планове и програми за обучение на ученици с изявени дарби. 1.2 Осъществяване на сътрудничество с народни читалища, културни институти, НПО, клубове по	- Брой ученици с изявени дарби обучаващи се по индивидуални учебни планове и програми. - Брой изяви подкрепящи дарбите на децата и учениците реализирани от

		<p>интереси функциониращи на територията на общината за развитие на творчески дарби на децата и учениците.</p> <p>1.3 Работа с родителите на деца и ученици с изяви дарби – насочване към специалисти за развитието на детето.</p>	<p>народни читалища, културни институти, НПО, клубове по интереси и др.</p> <p>- Брой консултирани родители</p>
	<p>2. Преодоляване на всички бариери за учене и осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за приобщаване на децата и учениците с обучителни затруднения, СОП и хронични заболявания.</p>	<p>2.1 Провеждане на инициативи или поставяне на работни задачи в класната стая, които провокират интересите на децата към заобикалящия свят.</p> <p>2.2 Привличане и използване ресурса на родителите на деца и ученици с обучителни трудности, СОП и хронични заболявания за обогатяване на възможностите за въздействие, социализация и развитие: включване в екипи, в извънкласни форми, в групи и др.</p>	<p>- Брой включени деца и ученици в проведени инициативи.</p> <p>- Брой организирани срещи на родители със сходни проблеми за обмяна на опит и полезна информация.</p> <p>- Брой участия на родители в занимания през ваканциите и свободното време на децата и учениците с обучителни трудности, СОП и хронични заболявания.</p>
	<p>3. Осигуряване на обща подкрепа на ученици с проблемно поведение.</p>	<p>3.1 Провеждане на съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование с ОЗД, РУП, МКБППМН в подкрепа на деца с рисков поведение и жертви на насилие .</p>	<p>-Брой реализирани съвместни дейности по превенция на рисковото поведение – агресия, насилие, отклоняващо се и рисков поведение на деца и ученици (консултации с психолог).</p>
<p>2. Развитие на кариерното ориентиране и</p>	<p>4. Създаване на умения у децата и учениците за</p>	<p>4.1 Провеждане на кариерни форуми с участието на различни</p>	<p>- Относителен дял на учениците, с които е реализирана</p>

консултиране в зависимост от потребностите, интересите, способностите, предпочитанията и ценностите на учениците.	самостоятелно управление на кариерата.	групи работодатели, които предоставят информация на учениците. 4.2 Проучване на необходимостта от квалификация на педагогическите специалисти, осъществяващи кариерно ориентиране и консултиране в учебните заведения.	професионална консултация и професионално ориентиране . - Брой училища, разработили и прилагали учебни програми съвместно с бизнеса. - Брой консултирани ученици със специални образователни потребности за продължаване на образованието и придобиване на професионална квалификация. - Брой ученици със специални образователни потребности придобили професионална квалификация. - Брой изготвени училищни календари
	5. Провеждане на дейности за популяризиране на кариерното ориентиране.	4.3 Използване на възможностите на кариерното ориентиране и консултиране като основен елемент на процеса на работа с деца в риск. 5.1 Изготвяне на календар на дейностите по кариерно ориентиране на училищно ниво	

Стратегическа цел 2. Осигуряване на безопасна, здравословна и осигурена с ресурси среда за подпомагане на процеса на въвеждане на приобщаващото образование и подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Приоритет 1. Осигуряване на квалифицирани, мотивирани и ангажирани специалисти за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

Специфична цел	Мярка	Дейност	Индикатор за изпълнение на дейността
1. Осигуряване на специалисти в училищата, детските градини и в общинските институции за предоставянето на	1. Осигуряване на училищата с кадрови ресурс за ефективно реализиране на механизмите на приобщаващото образование.	1.1 Осигуряване на училищата със специалисти, необходими за реализиране на политиките на приобщаващото	- Брой специалисти назначени на щат или граждански договор в детските градини и училищата.

обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие

образование:
психолози,
педагогически съветници, ресурсни учители, логопеди, рехабилитатори на слуха и говора, помощник-учители и др.

	2. Осигуряване на въвеждаща квалификация и/или повишаване квалификацията на педагогическите специалисти и помощник – учители за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.	2.1 Провеждане на обучения на училищно, общинско и областно ниво /РЦПППО, РУО/ за учители, психолози и др. специалисти, работещи с деца и ученици, по теми свързани с приобщаващото образование.	- Брой организирани и проведени обучения. - Брой учители, психолози и др. специалисти, работещи с деца и ученици със специални образователни потребности, в риск от отпадане от училище.
2. Развиване на приобщаващи дейности и практики.	3. Повишаване обхвата на децата в детските градини при осигурена среда за учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостното развитие на детето, както и възможности за опазване на физическото и психическото му здраве.	3.1 Гарантиране обхвата на децата в задължителното предучилищно образование, осигуряващо възпитание, социализиране, обучение и отглеждане на децата до постъпването им в I клас.	- Обхванати в групите за предучилищно образование деца. - Брой включени деца в работа по допълнителни модули за деца, които не владеят български език.
	4. Създаване условия за обхват на децата от началната и прогимназиална възраст във формите на целодневната организация на учебния ден, като ефективен механизъм за подкрепа на личностното развитие	4.1 Провеждане на индивидуални срещи с родители за оценка на напредъка или проблеми в подкрепата на развитието на конкретни деца и ученици. 12.2. Осигуряване присъствието на представители на	- Брой реализирани индивидуални срещи с родители

на децата и учениците.

специализирани институции при обсъждане на конкретно възникнали проблеми или споделяне на добри практики.

Приоритет 2. Обезпечаване на училищните институции със стимулираща среда за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Специфична цел	Мярка	Дейност	Индикатор за изпълнение на дейността
1. Създаване на достъпна физическа среда, която отговаря на потребностите на децата и учениците и осигурява подходящи условия за подкрепа.	1. Осигуряване на среда, подкрепяща личностно развитие на учениците	1.1 Осигуряване на учениците с: -библиотечно-информационно обслужване; -грижа за здравето; - осигуряване на транспорт.	Брой ученици ползващи подкрепящите услуги.
	2. Осигуряване на достъпна архитектурна среда	2.1 Изграждане на рампи за осигуряване на достъпност до входните помещения на сградите на институциите. 2.2 Адаптиране и изграждане на санитарни възли с достъпност за деца и ученици с увреждания.	- Брой детски градини и училища с достъпна архитектурна среда и санитарни възли с достъпност за деца и ученици с увреждания.
	3. Осигуряване на специализирана подкрепяща среда	3.1 Осигуряване на подходяща апаратура и специализирани технически средства за деца и ученици, нуждаещи се от такива. 3.2 Осигуряване и оборудване на кабинети за ресурсно подпомагане във всяка детска градина и училище, в което има деца и ученици със специални образователни потребности,	- Брой осигурени технически средства и оборудвани индивидуални кабинети за работа със специалисти.

периодично
обновяване на
ресурсните кабинети с
дидактични
материали.

<p>2.Ефективно ресурсно осигуряване на подкрепящата среда на общинско ниво.</p>	<p>4. Използване на възможностите на ЦОП и Дневен център за деца и възрастни с увреждания за подкрепа на</p>	<p>4.1 Създаване на екипи от ЦОП и Дневен център за деца и възрастни с увреждания за подпомагане на дефицити и трудности</p>	<p>- Брой подпомогнати училищни институции.</p>
	<p>личностното развитие в процеса на приобщаване на децата и учениците.</p>	<p>на училищните институции при оценяването на потребностите на децата и учениците.</p> <p>4.2 Осигуряване на възможности за участие на децата и учениците в общински, областни, национални и международни проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, както и изяви по интереси</p>	<p>- Брой деца и ученици, участвали в общински, областни, национални и международни проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, както и изяви по интереси.</p>
	<p>5. Използване на възможностите на РЦПППО, ЦОП и други специализирани институции в процеса на приобщаване на децата и учениците.</p>	<p>5.1 Организиране и координиране на осигуряването на ресурсни учители, рехабилитатори на слуха и говора и други педагогически специалисти за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в образователните институции.</p> <p>5.2 Координация на сътрудничеството между РЦПППО и другите специализирани институции в общината.</p>	<p>- Брой деца, на които е направена оценка на потребностите от допълнителна подкрепа и получили подкрепа за личностно развитие.</p> <p>- Брой деца, с които се провежда логопедична работа.</p> <p>- Брой проведени дейности за методическа подкрепа на детски градини и училища</p>

3. Създаване на институционален механизъм на общинско ниво за координация, контрол, наблюдение и оценка на дейностите по осигуряване на подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.	6. Повишаване капацитета на местната власт при планиране, управление и мониториране на процеса на приобщаващото образование.	6.1 Планиране и реализиране на общински дейности / семинари и обучения за повишаване на информираността на обществеността за философията на приобщаването/ в подкрепа на приобщаващото образование. Провеждане на ефективна медийна политика.	- Брой реализирани обучения и семинари - Брой публикации в Общинския вестник
---	--	--	---

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Общинската стратегия обхваща период от две години. Община Дряново отговаря за цялостното изпълнение на общинската стратегия и приноса към изпълнението на Областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

Очакваните резултати от прилагането на Общинската стратегия за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците в Община Дряново 2019 – 2020 година са да се създадат подходящи условия за надграждане на съществуващите ресурси за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в общината и да се гарантира пълноправно и пълноценно взаимодействие и сътрудничество на всички участници – деца и ученици, родители, институции, организации, специалисти и др. Необходими са конкретни дейности за реализиране на междуинституционалното взаимодействие и хармонизиране на образователната система с европейските измерения.

7. ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Общинската стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в Община Дряново (2019 – 2020 г.) ще бъде публикувана на интернет страницата на Община Дряново.